

Räddningstjänst för alla

#3

2022

Jan Wisén:

– Så bra att unga ser räddningstjänsten delta i Pride!

Motståndet var kompakt när dåvarande brandchefen Jan Wisén 2008 beslutade att Stockholms brandförsvaret skulle delta i Pride.

År 2008 var sexuell läggning en icke-fråga inom räddningstjänsten.

– Av våra 800 anställda var ingen öppet homosexuell. Ingen ska tvingas till öppenhet, men om arbetsplatskulturen hindrade öppenhet ville jag utifrån mitt chefskap undanröja hindren, berättar Jan Wisén.

– Starten var ... trög. Den närmaste ledningen var väldigt skeptisk och på en del ställen plockade personalen ner regnbågsflaggorna på stationerna.

Jan Wisén fick pris som Årets kämpe på tidningen QX:s gaygala 2009. Hans egen organisation var mindre entusiastisk.

– Man sa "vi är ju inkluderande! Om det skulle börja någon här med en avvikande sexuell läggning så är det förstås OK, men det finns ju ingen!". Då kunde jag kontra med: "hur vet ni det?" Jag visste ju att det fanns medarbetare som var homosexuella.

Själv märkte han i de tidiga tonåren att han drogs till killar.

– Jag hade ju relationer med tjejer också och trodde kanske att det där med killar var nåt som skulle gå över, och sen skulle jag leva normalt, så att säga. Det fanns ju ingen att identifiera sig med.

När han 19 år gammal blev brandman var han ändå rätt klar över sin sexualitet.

– Jag har aldrig gjort något aktivt för att dölja det. Men som brandman var det inget man pratade om. Sedan jag blev chef på nittiotalet har alla känt till mitt privatliv.

Jan Wisén är sedan mer än tjugofem år tillsammans med en annan Jan. De

Jan Wisén har trivts bra, men ser baksidor med de starka normerna.

gifte sig 2019. Nu är han 68 år och konsult åt ett konsultbolag. Tidigare har han haft en rad chefsposter, senast på MSB.

Han har ägnat hela sitt yrkesliv åt räddningstjänsten.

– Jag har trivts bra med gemenskapen, men det finns också baksidor. Normen är extremt stark. Det kan jag ha viss förståelse för. Brandmän i skiftlag jobbar så tajt, lagar mat och sover tillsammans. De måste kunna jobba i grupp och måste kunna lita på varandra. Då formas lätt starka normer.

På senare år har rekrytering blivit ett nytt argument för att delta i Pride.

– Förr när vi skulle anställa 10-20 brandmän kunde vi ha 2 000 ansökningar, alla män förstås. Idag ser det inte ut så. Konkurrenten är hård om arbetskraften. Vi måste visa att vi behöver hela befolkningen, och att vi är en del av samhället!

För några år sedan reste räddningstjänster från hela landet till Stockholm för Prideparaden. Nu lägger de flesta istället kraften på att vara med på hemmaplan.

Det är bra, tycker Jan Wisén.

– På sociala medier ser jag brandbilar i parader och Prideflaggor på brandstationer runtom i landet. Det gör mig glad. Man ska inte underskatta att små barn ser det och förstår att räddningstjänsten kan vara en arbetsplats för alla.

Boka 6 december med NJR!

Tisdagen den 6 december arrangerar Nätverket Jämställd Räddningstjänst, NJR, höstkongress i Uppsala.

Alla programpunkter är inte spikade, men bland annat ska Martin Öhrstedt, förbundsledare i Brandkåren Attunda, prata om förbundets senaste rekrytering där elva av tjugoen nyanställda brandmän är kvinnor och Guitta Atallah Hajj, verksamhetsutvecklare vid Räddningstjänsten Väst ska berätta om hur RVäst har utvecklat sitt mottagande av LIA-praktikanter från SMO.

Dessutom kommer Hicham Elkahtib, förtroendevald i direktionen vid Räddningstjänsten Medelpad, tala om utrikesfödda som en viktig del av svensk räddningstjänst.

Program och anmälningslänk kommer inom kort. Boka in dagen redan nu!

Glädjefylld Prideparad

I år gick runt 80 medarbetare från räddningstjänsten och MSB, och en del av deras familjemedlemmar, tillsammans i årets Prideparad genom Stockholm. Det var den första fysiska paraden efter två år av pandemi.

Om räddningstjänstens deltagande de första åren präglades av motstånd (se artikel härintill) så är räddningstjänstens sektion nu en uppsluppen manifestation med dans, regnbågsflaggor, brandbilar och vattensprutor. Storstockholms brandförsvaret, Attunda Brandkår, Södertörns brandförsvärsförbund och MSB hade planerat det gemensamma deltagandet.

Tjänstgörande skift en dag i början av september: Linda Blixtfeldt, Sara Karlsson, Björn Fredriksson Rexed och Anna-Karin Engström. Foto: Tommy Cebers

Säffle lyckas behålla kvinnor

Nyligen var Magnus Hernerud, platschef för räddningstjänsten i Säffle, inbjuden talare på en nätverksträff för ett mer jämställt Värmland.

– Vi har väl lyckats ovanligt bra med att rekrytera kvinnor till både heltid, deltid och brandvärdet. Och framförallt har vi lyckats behålla dem. Alla som börjat hos oss har fortsatt, berättar han.

Säffles heltidskår är liten med cirka 25 personer; fast anställda och vikarier. Fem är kvinnor, 20 procent. Medveten marknadsföring i skolorna är en grund för att rekrytera. Relevanta fyskrav en annan.

– Vi uppfyller Arbetsmiljöverkets krav

och mer därtill. Men räddningstjänsten överlag skulle må bra av tester som inte underskattar kvinnors och över-skattar mäns aeroba arbetskapacitet. Det finns risk att man tappar kvinnor där.

– Vi behöver både hjärna och muskler, och allsidiga, självgående personer som kan arbeta brett, både förebyggande och med alla slags larm.

Linda Blixtfeldt började som deltidare, läste SMO och blev som första kvinna fast anställd på heltid år 2011.

– Jag har bra kollegor. Vi är måna om att stötta alla nya, säger hon.

Vid sidan av heltidsjobbet är hon kårchef för brandvärdet i Nysäter, där fyra av elva medlemmar är kvinnor.

– När tjejer ser att andra tjejer är med tänker de att "det där klarar ju jag också!"

Konferens för alla kvinnor i RVäst 1 november

Alla kvinnliga medarbetare i Räddningstjänsten Väst är inbjudna till en halvdagskonferens den 1 november.

Nätverket bildade RVäst på kvinnodagen den 8 mars. Då deltog 25 kvinnor. Nu tror RVäst på fler.

– Vi hoppas få med fler av de deltidsanställda brandmännen nu, säger verksamhetsutvecklare Guitta Atallah Hajj.

Jad Hajj, brandman i RSyd, ska

prata om dynamiken i grupper som är enkönade eller på andra sätt homogena. Jill Jingbrant, förbundsdirektör i SÄRF, kommer att prata om olikheter som drivkraft för utveckling.

Tanken är att RVäst ska hålla en lokal konferens en gång om året.

– Vi skapar ett forum där kvinnorna ska kunna stötta varandra, säger Guitta Atallah Hajj.

Toppchefer inspirerade Kirj

Cirka 120 deltagare kom till Kvinnor i räddningstjänstens årliga nätverksträff den 5-6 oktober. Den arrangerades i samarbete med Räddningstjänsten Mälardalen och hölls i Västerås.

Bland föreläsarna fanns Uppsalas brandchef Elisabeth Samuelsson, Cecilia Uneram, förbundsdirektör i Södertörns brandförsvarsförbund och Ellinor Fransson, räddningschef på Medelpads räddningstjänstförbund. De pratade om sina respektive vägar till att bli toppchefer.

Andra talare var inspirations- och motivationsföreläsaren Charlotte Signahl, Ola Mårtensson från MSB och företrädare för nätverksorganisationer som Nätverket för officerare och anställda samt Nätverket Jämställt Räddningstjänst.

Succé för styrkeledardagen

Temadagen Styrkeledare för ökad jämställdhet fyllde taktiksalen på Gårda brandstation i Göteborg.

88 personer från 14 räddningstjänster, alltifrån Malmö till Medelpad, deltog den 27 september, och ännu fler hade velat ha en plats.

– Klockrent att vi styrkeledare var målgrupp! Lite förvånande att det inte har hållits särskilda dagar för oss tidigare, vi kan ju verkligen sätta tonen i arbetslagen, säger deltagaren Erik Hennig. Han jobbar i Alingsås, och tycker att #metoo var en ögonöppnare.

– Bara för att jag inte upplever problem så betyder det inte att de inte finns.

Ulf Eriksson, styrkeledare i Angered, var med och utformade dagen. Han var också en av talarna och pratade om kopplingen mellan att må bra på jobbet och att göra ett bra jobb.

– Forskningen visar att arbetsgrupper som känner trygghet, respekt och tillit presterar bättre. I räddningstjänsten är vi dåliga på att prata om det.

Han har använt insikterna till en modell för samtal i arbetslag. På hans arbetsplats avsätter de tid för att prata om hur var och en mår privat och på jobbet.

– Det har vi nytta av, också när vi åker på larm.

Anna Sahlberg, strateg i RäddsamVG och en av initiativtagarna till det nationella kompetensforum som arrangerade dagen, planerar redan nu för en ny temadag för målgruppen.

– Vi måste ha uthållighet i arbetet.